

Analytická část: 3. Střední školy

Obsah

Shrnutí.....	2
Úvod	3
3.1 Školy, žáci a učitelé celkem	3
3.2 Žáci středních škol dle druhů a oborů vzdělávání	6
3.3 Žáci středních škol dle zdravotního postižení a integrace	15
3.4 Žáci středních škol dle státní příslušnosti	17

Shrnutí

Počet žáků středních škol od školního roku 2014/15 do školního roku 2018/19 klesal, a sice ze 435 542 žáků v září 2014 na 420 814 žáků v září 2018. V následujících šesti letech naopak stoupal až na 503 189 žáků v září 2024. **Učitelé** byli na středních školách zaměstnaní na 45 385,5 úvazku, při čemž tři pětiny (59,9 %) byly úvazky učitelek – žen. Jedná se již o nižší podíl, než jaký ženy tvořily mezi úvazky učitelů škol mateřských (99,3 %) a základních (83,9 %). **Na jeden plný úvazek učitele** na střední škole připadalo v průměru 11,1 žáka a **v jedné třídě** bylo v průměru 23,5 žáka. Pro srovnání, počet žáků na jednu třídu byl v základních školách nižší (19,3 žáka), naopak počet žáků na jednoho učitele o něco vyšší (13,3 žáka).

Ve školním roce 2024/25 se **nejvyšší podíl žáků vzdělával v oborech** odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (47,7 %), dále pak v gymnáziích (28,1 %) a pětina žáků se také účastnila odborného vzdělávání s výučním listem (20,8 %). Nástavbové studium se týkalo již jen 2,8 % žáků a střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturity 0,6 % žáků. Přitom mezi žáky gymnázií **tvořily ve školním roce 2024/25 dívky** bezmála tři pětiny (56,1 %) a nadpoloviční byl jejich podíl i mezi žáky odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (51,8 %). Naproti tomu mezi žáky odborného vzdělávání s výučním listem bylo dívek jen 36,0 % a mezi žáky nástavbového studia 44,4 %. Doplnění maturity tímto způsobem je tak častější u vyučených dívek než chlapců.

Co se **regionálního srovnání** týče, nejvyšší podíl žáků ve středním vzdělávání bez maturitní zkoušky (tj. max. s výučním listem) zaznamenal ve školním roce 2024/25 kraj Karlovarský (26,6 %) a Ústecký (26,5 %). Naopak v Praze byl tento podíl nejnižší (13,1 %). V Praze byl mezi středoškoláky naopak ze všech krajů nejvyšší podíl žáků gymnázií (37,2 %) a nadprůměrný byl i v Jihomoravském kraji (31,0 %). Nejnižší podíl žáků gymnázií zaznamenal kraj Liberecký (22,5 %) a Ústecký (23,0 %).

Pokud jde o **nejčastěji navštěvované skupiny oborů středního vzdělání s výučním listem**, vedly ve školních rocích 2019/20 i 2024/25 skupiny oborů z oblasti strojírenství a strojírenské výroby (s 19 668 žáky ve školním roce 2024/25) a dále gastronomie, hotelnictví a turismu (15 126 žáků). Všechny skupiny oborů s více než 1 000 žáků v září 2024 zaznamenaly za pět let nárůst počtu žáků.

V rámci **středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou** se ve školním roce 2024/25 mezi pět nejnavštěvovanějších skupin oborů řadila ekonomika a administrativa (36 922 žáků), s velkým propadem pak obecně odborná příprava (21 065 žáků), informatické obory (19 778 žáků), zdravotnictví (17 954 žáků) a elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (17 800 žáků). Za pozornost stojí obory z oblasti strojírenství a strojírenské výroby, ve kterých počet žáků mezi školními roky 2017/18 a 2022/23 poklesl o 17,9 %, za poslední dva školní roky se však naopak celkem o 6,1 % zvýšil. Přesto však zůstávají strojírenské obory skupinou oborů, ve které se jako v jediné ze skupin oborů s více než 5 000 žáky ve školním roce 2024/25 počet žáků za pět let snížil (o 6,6 %).

Do středních škol docházelo ve školním roce 2024/25 celkem 21 227 žáků **cizinců**, tj. bez českého státního občanství, což je 4,2 % ze všech žáků středních škol a zároveň nejvyšší podíl za uplynulých deset let - v předešlých devíti letech se tento podíl postupně zvyšoval ze 2,0 % ve školním roce 2014/15 na 3,5 % ve školním roce 2023/24. Tři pětiny všech žáků cizí státní příslušnosti tvořili ve školním roce 2024/25 **Ukrajinci** (60,4 %), dalších 11,9 % **Slováci**, 11,1 % **Vietnamci** a 3,4 % **Rusové**. Počet cizinců ukrajinské státní příslušnosti v uplynulých deseti letech soustavně rostl a v září 2024 byl šestkrát vyšší než v září 2014. Též počet Rusů se mezi zářím 2015 a 2020 zvyšoval (celkově stoupl o 4,6 %). Za další čtyři roky se však o 31,4 % snížil. Počet žáků se slovenským a vietnamským státním občanstvím v posledních pěti letech soustavně rostl.

Ze všech krajů byl podíl cizinců mezi žáky tradičně nejvyšší v Praze (7,7 %), dále v kraji Karlovarském (6,7 %) a Plzeňském (5,8 %). Naopak v kraji Olomouckém, Moravskoslezském, Zlínském a na Vysočině dosahoval méně než 3 %. Nejvyšší podíl ze všech žáků středních škol tvořili Ukrajinci, Slováci i Rusové v Praze, Vietnamci v kraji Karlovarském.

Úvod

Střední vzdělávání rozvíjí v návaznosti na základní vzdělávání vědomosti, dovednosti a kompetence žáka a připravuje ho na další studium na vysokých a vyšších odborných školách, nebo na kvalifikovaný výkon povolání a pracovních činností. Střední vzdělávání má všeobecný nebo odborný charakter a je ukončeno maturitní zkouškou, výučním listem, nebo závěrečnou zkouškou. Uskutečňuje se v gymnáziu, ve středních odborných školách, středních odborných učilištích a v konzervatořích.

V této kapitole se budeme věnovat středním školám, do kterých nezahrnujeme konzervatoře. V těch lze získat středoškolské vzdělání s maturitou, ovšem završením celkové doby vzdělávání a složením absolutoria získává žák vyšší odborné vzdělání s titulem diplomovaný specialista (DiS.). Konzervatořím proto budeme věnovat samostatnou kapitolu č. 4. Na rozdíl od toho jsou do středních škol zahrnuta všechna gymnázia, tedy i s šestiletým a osmiletým oborem vzdělávání. Zde je třeba vzít na vědomí, že nižší ročníky víceletých gymnázií (konkrétně 1.-4. ročník osmiletého gymnázia a 1.-2. ročník šestiletého gymnázia) spadají ještě do povinné školní docházky¹.

3.1 Školy, žáci a učitelé celkem

Ve školním roce 2024/25 zajišťovalo středoškolské vzdělávání celkem **1 313 škol**.² Z těchto škol jich bylo 955 zřízeno veřejným zřizovatelem, dalších 312 soukromým a zbylých 46 škol církevním zřizovatelem. Téměř všechny nabízely denní formu vzdělávání (99,1 %) a 15,0 % (také) jinou formu vzdělávání. Ze soukromých škol nabízelo 29,2 % vzdělávání (i) v jiné formě než denní. Mezi církevními školami bylo takových škol 15,2 % a mezi veřejnými 10,4 %.

Školy může navštěvovat různý počet žáků a jedno ředitelství může spravovat i více než jedno pracoviště, více úrovní vzdělávání, resp. více druhů vzdělávání apod. Zajímavějším ukazatelem než počet škol proto většinou bývá **počet žáků**. Těch bylo ve školním roce 2024/25 celkem 503 189, podíl chlapců a dívek byl takřka vyrovnaný (49,5 % dívek a 50,5 % chlapců).

Naprostá většina žáků středních škol se vzdělávala v denní formě vzdělávání (96,9 %). Zároveň 81,8 % žáků středních škol navštěvovalo školy veřejného zřizovatele, 15,8 % žáků soukromé školy a 2,3 % církevní³. Zde je typické, že zatímco ve veřejných školách se vzdělávaly jinou než denní formou vzdělávání jen 1,3 % žáků, v soukromých školách to bylo 12,4 % a v církevních 2,7 %.

Pokud se jedná o **učitele** středních škol, pro účely této publikace uvádíme jejich přepočtené počty neboli počet plných úvazků učitelů. Těch bylo ve školním roce 2024/25 celkem 45 385,5. Z toho 8,8 % bylo věnováno nižšímu stupni víceletých gymnázií spadajících do povinné školní docházky. Poznamenejme, že celkový počet učitelů jakožto fyzických osob byl 54 052, což svědčí o tom, že řada učitelů měla zkrácený úvazek (např. na některé specifické předměty či praktickou výuku).

Z celkového počtu úvazků učitelů pak tři pětiny tvořily úvazky žen – učitelek (59,9 %). Jedná se již o nižší podíl, než jaký byl mezi úvazky učitelů škol mateřských (99,3 %) a základních (83,9 %).

¹ Podle mezinárodní klasifikace ISCED se takové vzdělávání nazývá nižší sekundární a v Česku se do něj započítává i 2. stupeň základních škol a 1.-4. ročník osmileté konzervatoře – více viz zde:

www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

² Školou je myšlen právní subjekt s jedním ředitelstvím, které může zahrnovat více odloučených pracovišť, jakož i více úrovní a druhů vzdělávání.

³ Připomeňme, že 96,2 % žáků základních škol navštěvovaly školy veřejného zřizovatele. U středních škol tak hrají soukromé školy mnohem větší úlohu než u škol základních.

Na jeden plný úvazek učitele na střední škole přitom připadalo v průměru 11,1 žáka a v jedné třídě bylo průměrně 23,5 žáka. Srovnáme-li tyto počty se situací v základních školách, pak počet žáků na jednu třídu byl v základních školách nižší (19,3 žáka), naopak počet žáků na jednoho učitele o něco vyšší (13,3 žáka).

Ve středních školách s veřejným zřizovatelem připadalo na jednu třídu o něco více žáků (24,2), než jak tomu bylo ve školách se soukromým zřizovatelem (20,3). Ve středních školách s církevním zřizovatelem však byl počet žáků na jednu třídu ještě vyšší (24,7). Počet žáků na jednoho učitele byl ve středních školách veřejného zřizovatele 10,8 žáka oproti 12,7 žáka ve školách se soukromým zřizovatelem a 11,9 žáka ve školách církevních. Výše uvedená zjištění obsahuje též tabulka č. 3.1.

Tab. 3.1 Střední školy - počet škol, žáků a učitelů celkem a dle zřizovatele školy (2024/25)

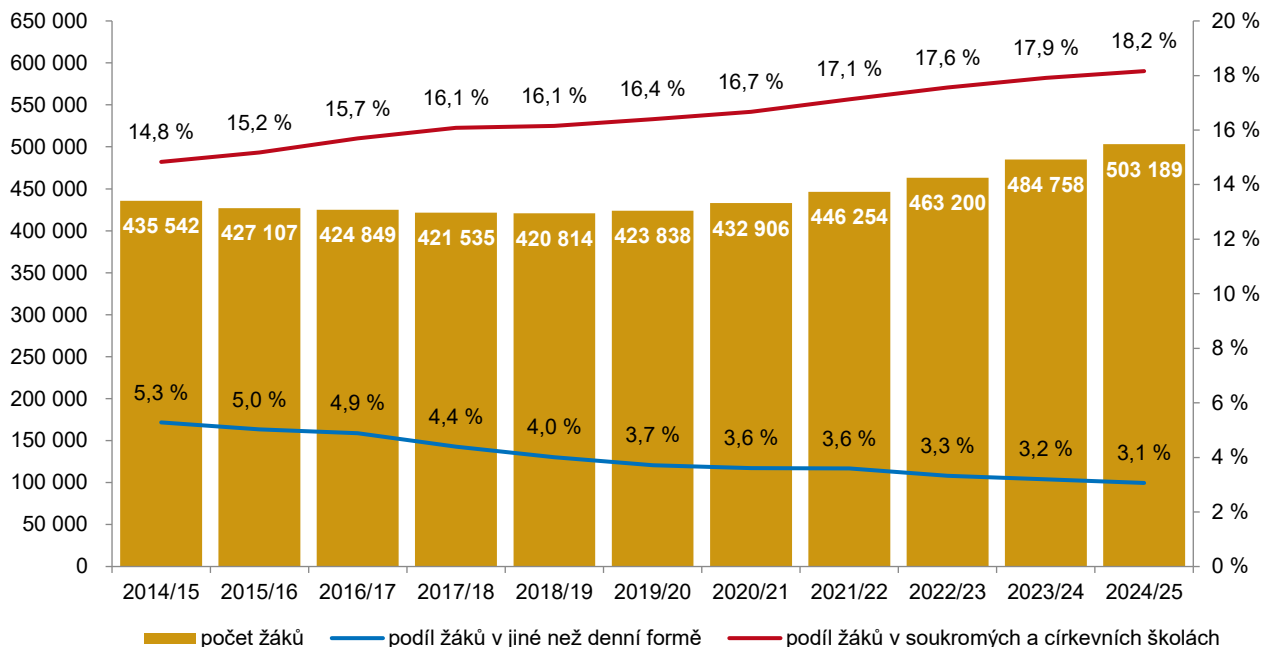
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

zřizovatel	školy		Žáci		Učitelé ¹⁾		žáků na 1 třídu	žáků na 1 učitele
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
veřejný	955	72,7	411 810	81,8	38 114,3	86,7	24,2	10,8
soukromý	312	23,8	79 699	15,8	6 290,8	14,3	20,3	12,7
církevní	46	3,5	11 680	2,3	980,4	2,2	24,7	11,9
celkem	1 313	100	503 189	100	45 385,5	100	23,5	11,1

¹⁾ Učitelé jsou přepočtení na plně zaměstnané, neboli na počet plných úvazků.

Podívejme se nyní na **vývoj počtu žáků středních škol v čase** a připomeňme, že počet žáků v základních školách měl v posledních deseti letech (s výjimkou školního roku 2023/24) vzestupnou tendenci. Zde lze poznamenat, že počet žáků středních škol naopak od školního roku 2014/15 do školního roku 2018/19 klesal, poté však také začal stoupat a ve školním roce 2024/25 bylo v našich středních školách 503 189 žáků – viz graf č. 3.1.

Graf 3.1 Střední školy – vývoj počtu žáků, podílu žáků v jiné než denní formě a podílu žáků ve školách s jiným než veřejným zřizovatelem

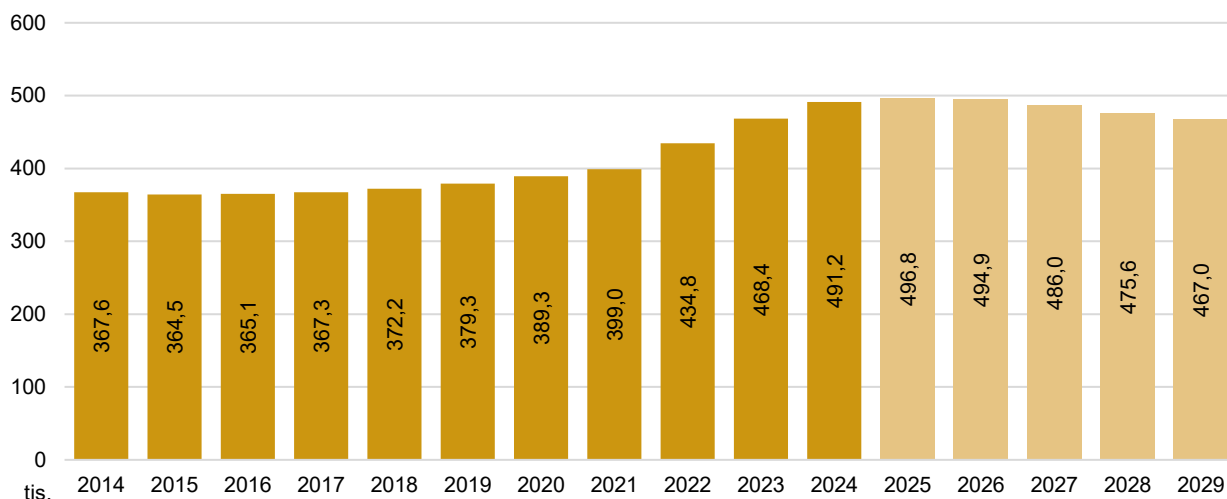

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Růst počtu žáků byl ovlivněn tím, že se demografická vlna přelévávala ze základních škol na střední. V posledních třech školních rocích také na školách v Česku přibýly děti ukrajinských uprchlíků.

Vzhledem k demografickému vývoji lze očekávat, že ještě v následujícím školním roce počet žáků středních škol vzroste, poté začne klesat – viz graf č. 3.2, který ukazuje vývoj počtu obyvatel ve věku 15-18 let mezi roky 2014 až 2024 (vždy k 1. červenci) a počet obyvatel v mladších kohortách v roce 2024 jako odhad vývoje počtu obyvatel ve věku 15-18 let v následujících skupinách. Tento odhad však může být nepřesný, zejména s ohledem na obtížně odhadnutelnou budoucí migraci.

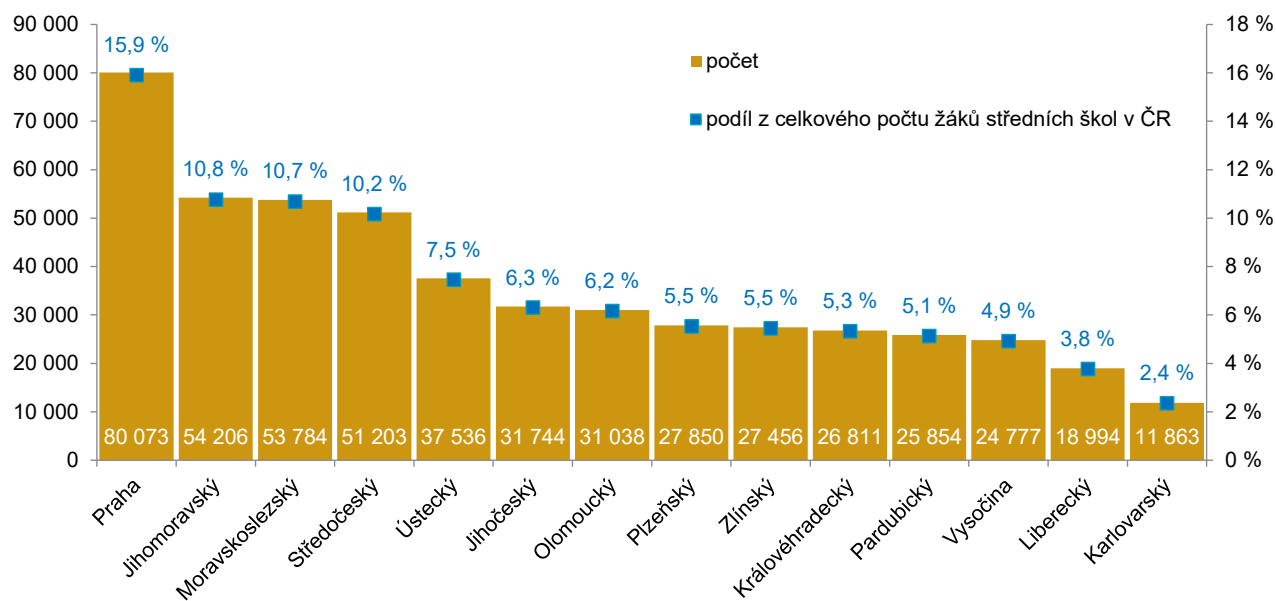
Graf 3.2 Počet obyvatel ČR ve věku 15–18 let k 1. 7. 2014 – 1. 7. 2024 a odhad počtu dětí této věkové kohorty v letech 2025 až 2029 dle počtu obyvatel v odpovídajících mladších kohortách v roce 2024

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 3.1 výše také dokládá, že se za posledních deset let mírně zvýšil podíl žáků v soukromých a církevních školách, a sice ze 14,8 % na 18,2 %. Podíl žáků v jiné než denní formě vzdělávání se naopak snížil z 5,3 % ve školním roce 2014/15 na 3,1 % ve školním roce 2024/25.

Graf č. 3.3 pro doplnění uvádí, jaký počet žáků docházel ve školním roce 2024/25 do středních škol v jednotlivých krajích. Nejvyšší počet žáků se vzdělával ve středních školách v Praze (15,9 % z celku), více než desetina ze všech žáků také navštěvovala střední školy v kraji Jihomoravském (10,8 %) a Moravskoslezském (10,7 %), následuje kraj Středočeský (10,2 %). Naopak méně než 4 % ze všech žáků docházely do středních škol v Karlovarském kraji (2,4 %) a v kraji Libereckém (3,8 %). V ostatních krajích se vzdělávalo mezi 4,9 % a 7,5 % z celkového počtu žáků středních škol v Česku.

Graf 3.3 Střední školy – počet a podíl žáků dle sídla školy (2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Lze si všimnout, že na rozdíl od žáků základních škol stojí zřetelněji v popředí kraj Praha a Středočeský kraj je až na čtvrtém místě v pořadí. Lze usoudit, že řada středočeských žáků dojíždí za středoškolským vzděláním do Prahy.

Jelikož střední školy (konkrétně nižší ročníky víceletých gymnázií) navštěvují také žáci v povinné školní docházce, týká se i jich možnost plnit si ji formou individuální výuky či v zahraničí či v zahraniční škole. Jedná se však spíše o okrajovou záležitost. **V zahraničí či v zahraniční škole** si ve školním roce 2024/25 plnilo povinnou školní docházku 61 žáků nižších ročníků gymnázií, z toho 32 jich bylo z pražských gymnázií. **Individuální vzdělávání** se ve středních školách netýkalo žádného žáka.

3.2 Žáci středních škol dle druhů a oborů vzdělávání

Střední vzdělání se dělí na několik druhů. **Střední vzdělávání** označuje (v denní formě) dvouleté vzdělávací programy ukončené závěrečnou zkouškou (bez získání výučního listu či maturitního vysvědčení). **Střední vzdělávání s výučním listem** zahrnuje (v denní formě) dvouleté nebo tříleté vzdělávací programy, jejichž úspěšným ukončením absolvent získává výuční list. **Středním vzděláváním s maturitní zkouškou** jsou označovány maturitní obory, ve kterých absolvent získává maturitní vysvědčení. Toto vzdělávání je realizováno ve dvou variantách. **Všeobecné** vzdělávání s maturitní zkouškou má neprofesní charakter vzdělávání a je určeno pro přípravu na další studium. Jedná se zpravidla o obory gymnázií. V současné době mají obory gymnázií dvojí podobu, a sice čtyřletou, do které odcházejí absolventi základních škol po úspěšném dokončení 9. ročníku, a víceletou (osmiletou a šestiletou) pro žáky z nižších ročníků základních škol (z 5., resp. 7. ročníku). Oproti tomu **odborné** vzdělávání s maturitní zkouškou má profesní charakter vzdělávání, je v délce čtyř let a ukončené maturitní zkouškou. Do středního vzdělávání dále zahrnujeme **nástavbové studium**, které trvá v denní formě dva roky a je zakončené maturitní zkouškou. Je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v délce tří let denní formy vzdělávání v oboru příbuzném tomu, v jakém chtějí složit maturitní zkoušku.

Kromě výše uvedeného spadá do středního vzdělávání též **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem**. Toto studium, které v denní formě trvá jeden až dva roky, je určeno pro uchazeče, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo střední vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělávání. Obdobně je pak žákům k dispozici **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou**, které v denní formě trvá taktéž jeden až dva roky a je určené uchazečům, kteří získali střední

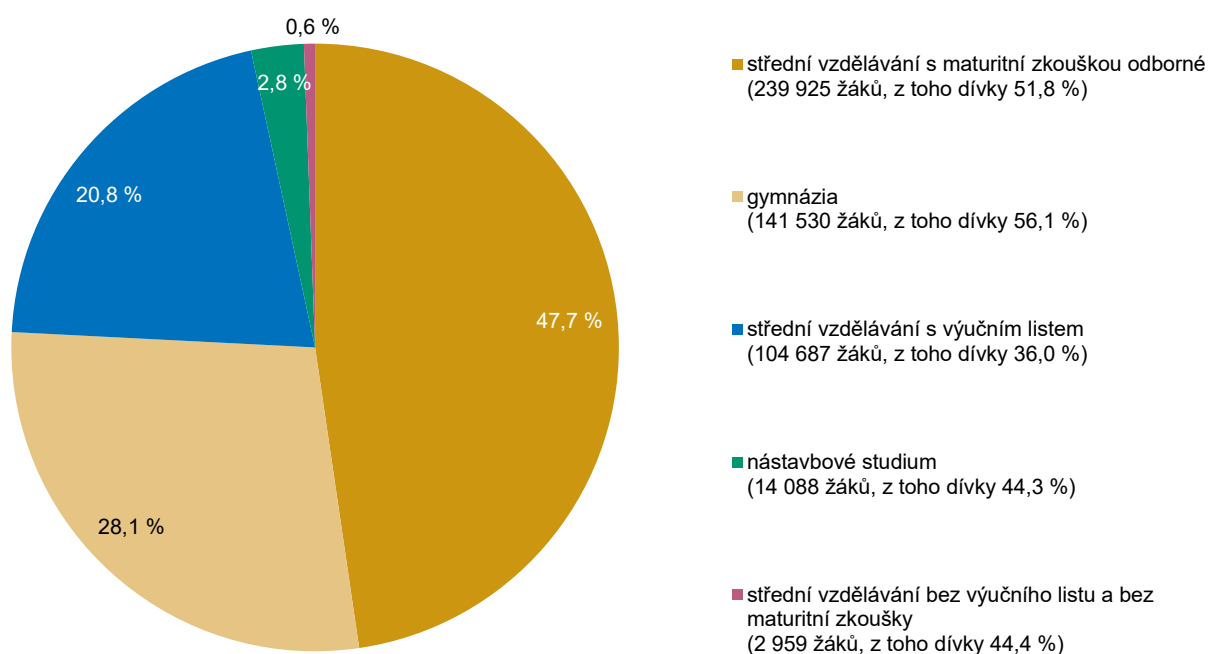
vzdělání s maturitní zkouškou v jiném oboru. Pokud není uvedené jinak, započítáváme v této analýze i v tabulkách žáky zkráceného studia do celkového počtu žáků určitého druhu vzdělávání.

Z celkového počtu 1 313 škol jich ve školním roce 2024/25 celkem 997 nabízelo žákům **odborné** vzdělávání (bez nástavbového studia): 148 střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturitní zkoušky, 501 střední odborné vzdělávání s výučním listem, 785 střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou. Celkem 248 škol nabízelo **nástavbové** studium a 395 **všeobecné** vzdělávání na gymnáziích. Řada škol tak nabízela více druhů vzdělávání.

V jiném pohledu lze říci, že počet škol nabízejících střední odborné vzdělávání s výučním listem čítal dohromady 501 škol a počet škol se vzděláváním vedoucím k **maturitní zkoušce** (bez zohlednění nástavbového studia) zahrnoval 1 106 škol.

Přejdeme k **počtu žáků vzdělávajících se v jednotlivých druzích vzdělávání**. Ve školním roce 2024/25 se nejvyšší podíl žáků vzdělával v oborech odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (47,7 %), dále pak v gymnáziích (28,1 %) a pětina žáků se také účastnila odborného vzdělávání s výučním listem (20,8 %). Nástavbové studium se týkalo již jen 2,8 % žáků a střední vzdělávání bez výučního listu a bez maturity 0,6 % žáků – viz graf č. 3.4.

Graf 3.4 Střední školy – podíly žáků v jednotlivých druzích vzdělávání (2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

V grafu č. 3.4 je také v legendě uveden podíl dívek mezi žáky jednotlivých druhů vzdělávání. Zde si lze všimnout, že mezi žáky gymnázií tvořily ve školním roce 2024/25 dívky bezmála tři pětiny (56,1 %) a nadpoloviční byl jejich podíl i mezi žáky odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (51,8 %). Naproti tomu mezi žáky odborného vzdělávání s výučním listem bylo dívek jen 36,0 % a mezi žáky nástavbového studia tvořily dívky 44,3 %. Z uvedených podílů je zároveň zřejmé, že pakliže se dívky rozhodnou vzdělávat v některém oboru s výučním listem, tak si poté častěji než chlapci doplňují vzdělání do maturitní zkoušky v rámci nástavbového studia.

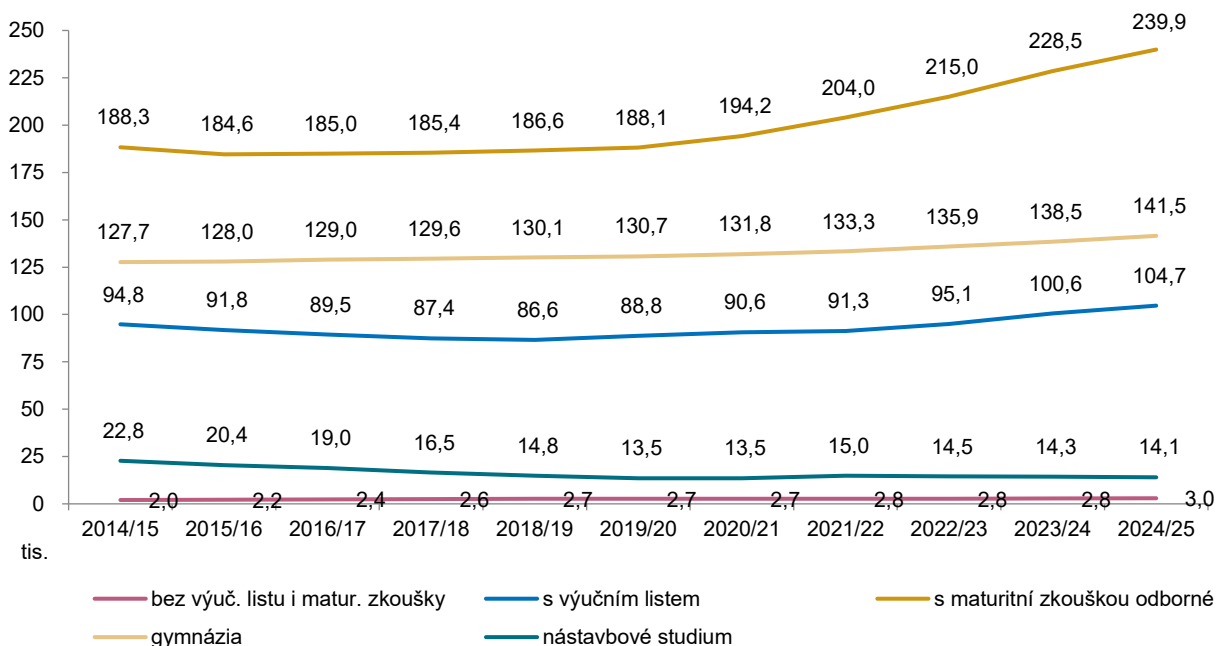
Pokud se jedná o **vývoj v čase**, spolu s celkovým počtem žáků ve středních školách klesal v období mezi školními roky 2014/15 a 2018/19 též počet žáků odborného vzdělávání s výučním listem (o 8,6 %) a mezi školními roky 2014/15 až 2015/16 též počet žáků odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (o 2,0 %). V následujících letech poslední dekády naopak zaznamenaly tyto druhy vzdělávání růst počtu žáků. Počet žáků středního odborného vzdělávání s výučním listem se mezi školními roky 2018/20 a 2024/25 zvýšil

o 20,9 % a počet žáků středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou se mezi školními roky 2015/16 a 2024/25 zvýšil o 30,0 %.

Počet žáků nástavbového studia naopak klesal v průběhu školních let 2014/15 až 2019/20 a celkem se snížil o 40,6 %. Poté se během dvou let o 10,6 % zvýšil a během dalších tří let naopak o 5,8 % snížil. Počet žáků ve vzdělávání vedoucí pouze k závěrečné zkoušce (tedy bez udělení výučního listu či maturitního vysvědčení) téměř setrvale stoupal a celkově se za 10 let zvýšil o 45,0 %. Toto vzdělávání však navštěvuje jen malá část žáků středních škol (jak bylo výše uvedeno, ve školním roce 2024/25 tvořili 0,6 % z celku).

Relativně nejstabilnější v čase byl počet žáků gymnázií, který se sice zvyšoval od školního roku 2014/15 soustavně, celkově ovšem za deset let stoupl jen o 10,9 %. Jak již však bylo v této publikaci uvedeno, kapacity gymnázií jsou limitované vládní strategií a dlouhodobými záměry krajských úřadů. Proto se z populačně silných ročníků dostává na gymnázia menší podíl dětí než z těch populačně slabších. Více viz graf č. 3.5.

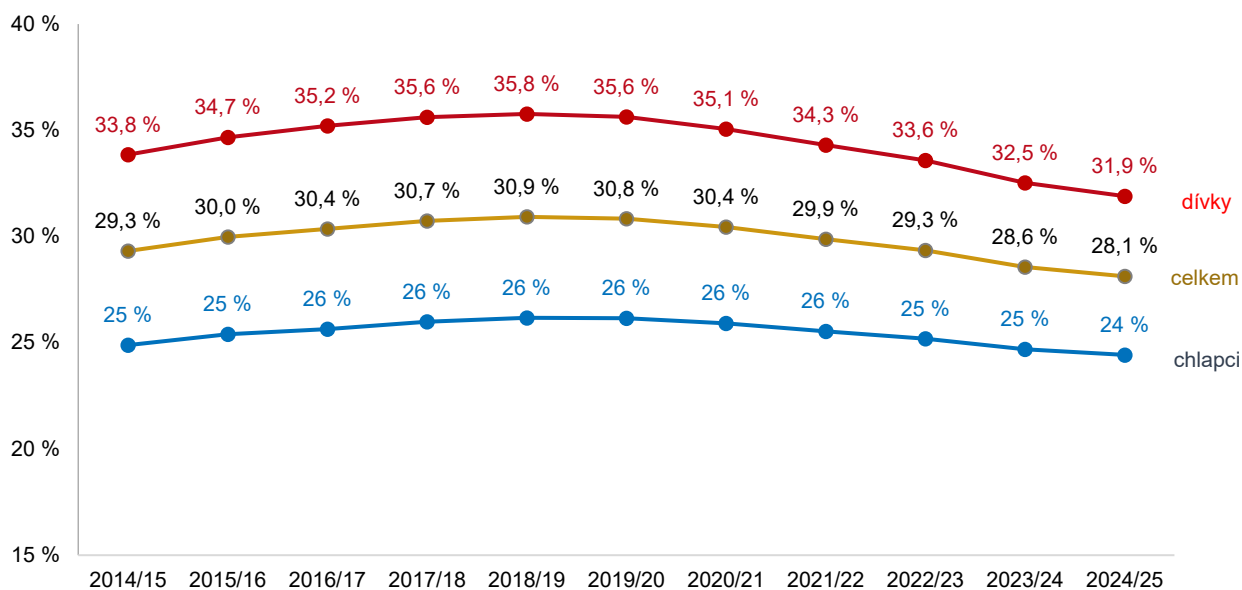
Graf 3.5 Střední školy – vývoj počtu žáků v různých druzích vzdělávání (2014/15 – 2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

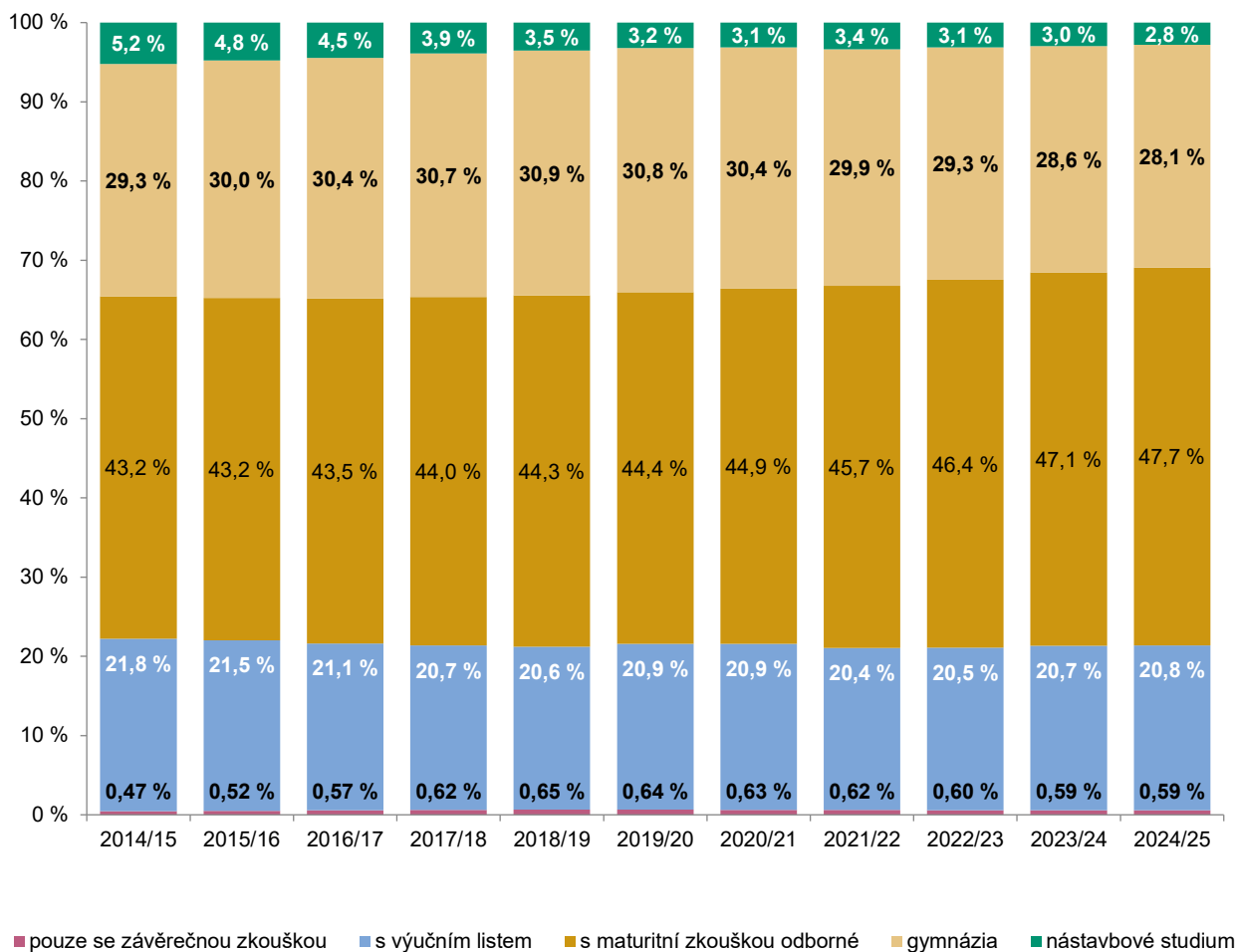
V jiném pohledu lze konstatovat, že podíl žáků gymnázií ze všech žáků středních škol v prvních čtyřech letech posledního desetiletí postupně stoupal (z 29,3 % na 30,9 %), v následujících šesti školních rocích naopak mírně poklesl (z 30,9 % na 28,1 %). Mezi chlapci - středoškoláky byl přitom podíl žáků gymnázií ve všech sledovaných rocích nižší, než jak tomu bylo mezi dívkami. Jak celkový ukazatel, tak i dílčí za dívky a chlapce však vykazují stejný rostoucí trend v prvních čtyřech letech poslední dekády a naopak klesající trend v dalších šesti letech poslední dekády. Ve srovnání s grafem č. 3.1 výše lze konstatovat, že podíl žáků v gymnáziích rostl v době, kdy celkový počet žáků na středních školách klesal, a naopak klesal v době, kdy celkový počet žáků na středních školách rostl. Více viz graf č. 3.6.

Graf 3.6 Střední školy – podíl žáků gymnázií ze všech žáků středních škol celkem a dle pohlaví (2014/15 – 2024/25)

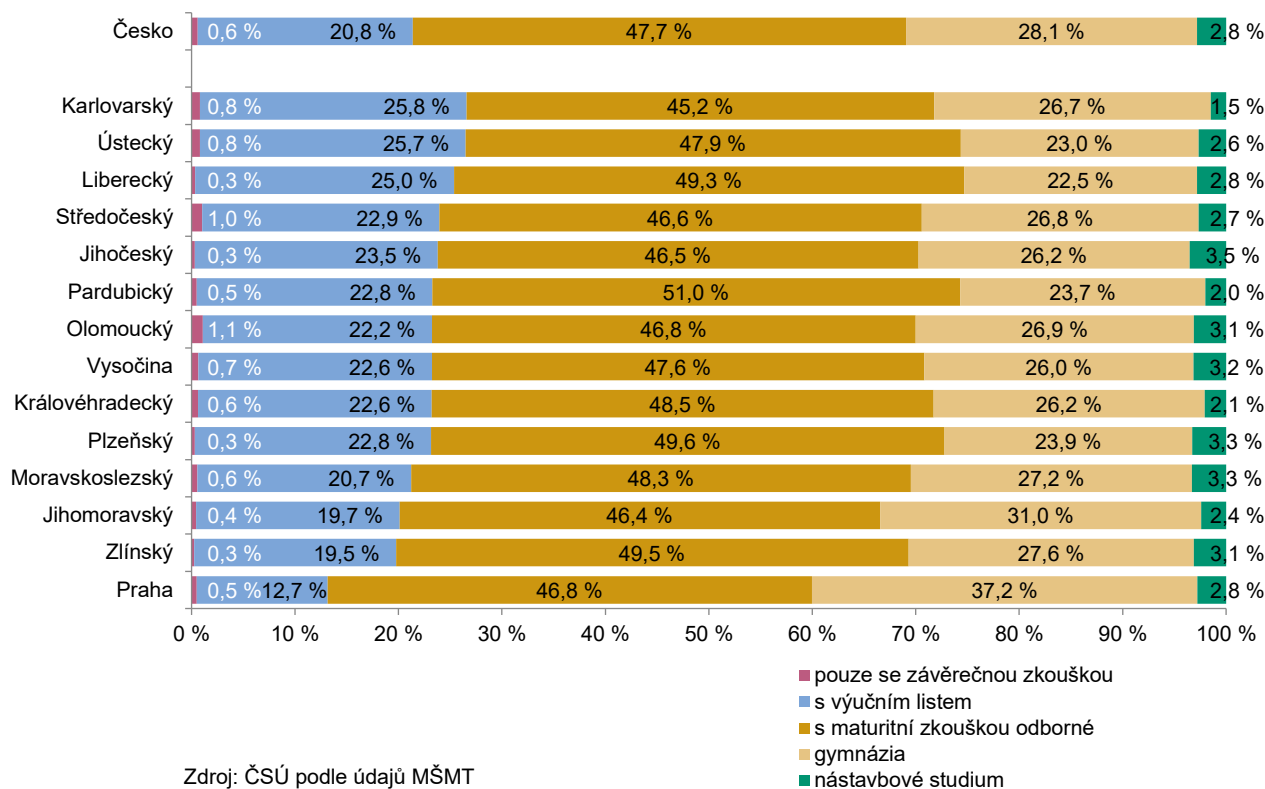
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Podíl žáků v odborném vzdělávání s výučním listem se mezi školními roky 2014/15 a 2024/25 držel na cca pětinové úrovni. Podíl žáků odborného vzdělávání s maturitní zkouškou rostl od školního roku 2015/16 až do školního roku 2024/25, a sice ze 43,2 % na 47,7 %. Podíl žáků nástavbového studia postupně klesal, a sice z 5,2 % ve školním roce 2014/15 na 2,8 % ve školním roce 2024/25. Nakonec podíl žáků ve vzdělávání zakončeném pouze vysvědčením bez získání výučního listu či maturitní zkoušky v prvních čtyřech letech posledního desetiletí mírně stoupal (z 0,47 % na 0,65 %), v dalších šesti letech naopak postupně nepatrně klesal (z 0,65 % na 0,59 %).

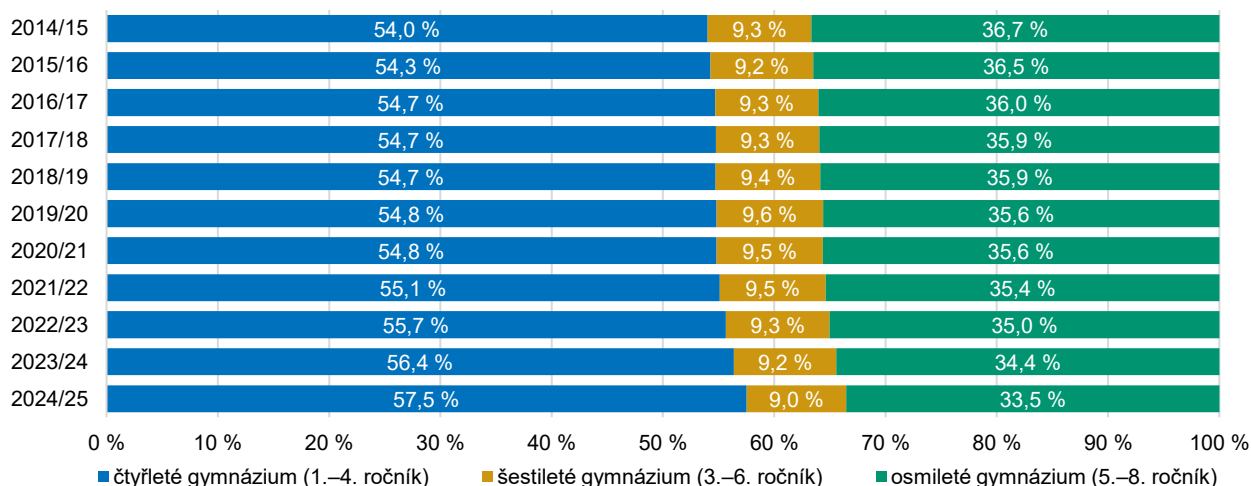
Graf 3.7 Střední školy – podíl žáků středních škol v jednotlivých druzích vzdělávání (2014/15 – 2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Srovnáme-li situaci ve školním roce 2024/25 v jednotlivých krajích, pak lze konstatovat, že nejvyšší podíl žáků ve středním vzdělávání bez maturitní zkoušky (tj. max. s výučním listem) zaznamenal kraj Karlovarský (26,6 %) a Ústecký (26,5 %). Naopak v Praze byl tento podíl nejnižší (13,1 %). V Praze byl mezi středoškoláky naopak ze všech krajů nejvyšší podíl žáků gymnázií (37,2 %) a nadprůměrný byl i v Jihomoravském kraji (31,0 %). Nejnižší podíl žáků gymnázií zaznamenal kraj Liberecký (22,5 %) a Ústecký (23,0 %). Doplňme, že srovnání je činěno dle sídla školy a nikoliv dle bydliště studentů. Např. v Praze se vzdělává též spousta žáků s trvalým pobytem ve Středočeském kraji.

Graf 3.8 Střední školy – podíl žáků různého druhu vzdělávání v ČR celkem a dle kraje, ve kterém školy sídlí (2024/25)

Jak bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, gymnázia je možné studovat v rámci osmiletého, šestiletého či čtyřletého programu. Pokud odhlédneme od žáků plnících si na gymnáziích povinnou školní docházku, pak ze žáků ve vyšším stupni gymnázia (tj. ve čtyřech ročnících před složením maturitní zkoušky) bylo ve školním roce 2024/25 celkem 57,5 % zapsáno ve čtyřletém gymnáziu, 9,0 % v šestiletém a 33,5 % v osmiletém. Jak je dále z grafu č. 3.9 zřejmé, podíl žáků, kteří navštěvují víceletá gymnázia, ze všech žáků vyššího stupně gymnázia (tj. včetně čtyřletého), se v čase příliš nemění, resp. se jen velmi pozvolna po roce 2019/20 zvyšuje podíl žáků ve čtyřletém gymnáziu na úkor žáků, kteří navštěvují vyšší stupeň víceletých gymnázií, zřejmě v reakci na zvyšující se počet obyvatel ve věku 15-18 let k 1.7., tedy v době před zahájením školního roku, v Česku. Za posledních pět let se zvýšil o 29,5 %, oproti tomu počet dětí ve věku 11-14 let stoupl jen o 7,3 % (viz též grafy č. 2.5 a 3.2 výše).

Graf 3.9 Gymnázia – rozložení žáků vyššího stupně gymnázia dle oboru gymnázií

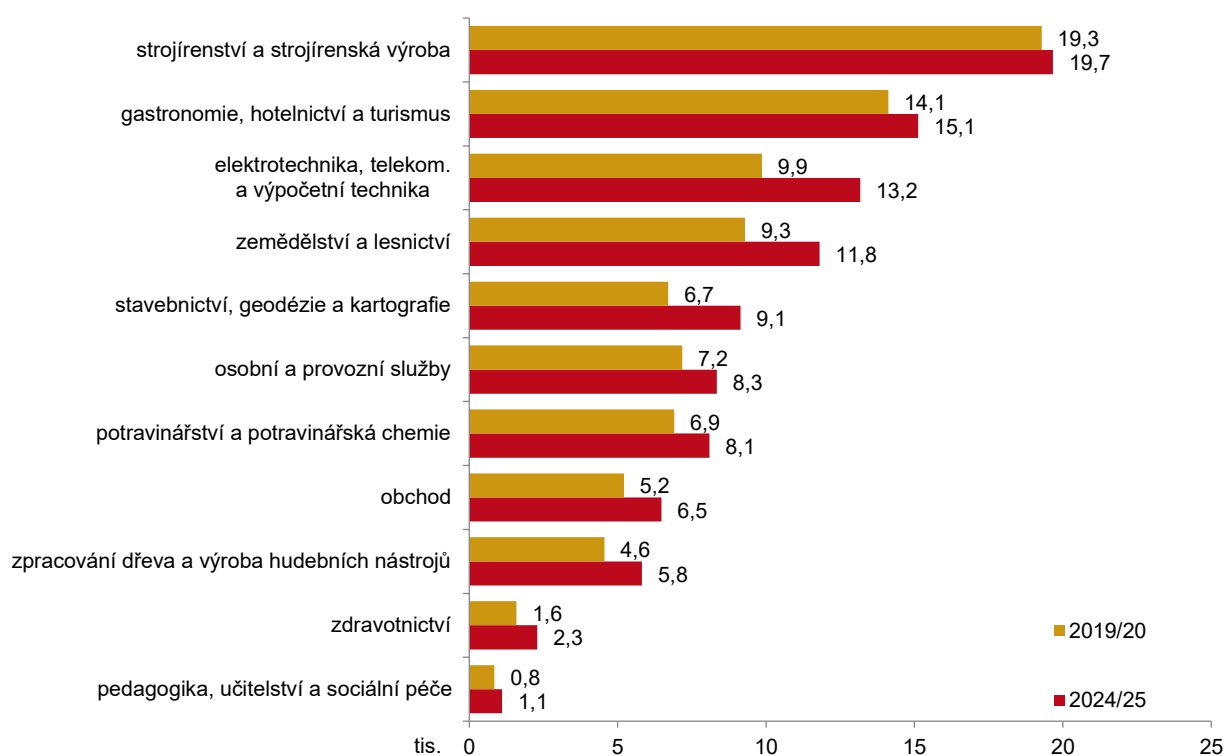
Mezi žáky v nižších ročnících víceletých gymnázií spadajících do povinné školní docházky bylo ve školním roce 2024/25 přitom 52,2 % dívek. Genderové složení bylo tedy poměrně vyrovnané. Ve vyšším stupni gymnázia však již dívky tvořily téměř tři pětiny z celku (57,8 %). Po ukončení povinné školní docházky na základní škole tak do gymnázií odcházejí ve větší míře dívky než chlapci.

V rámci středního odborného vzdělávání s výučním listem, s maturitní zkouškou či nástavbového studia se mohou navíc žáci vzdělávat **v různých oborech**, které jsou pro účely statistik uspořádány do skupin dle Klasifikace kmenových oborů vzdělávání (KKOV)⁴.

V tabulkové části této publikace jsou k dispozici údaje o počtech žáků jednotlivých skupin oborů vzdělání v desetileté časové řadě, tedy od školního roku 2014/15. Pro nástin vývoje počtu žáků v různých skupinách oborů jsme však zvolili porovnání se stavem před pěti lety, nikoliv před deseti.

Graf č 3.10 uvádí počty žáků (v tisících), kteří se vzdělávali v různých oborech **středního odborného vzdělávání s výučním listem**. Zahrnuje pouze skupiny oborů, ve kterých se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo více než 1 000 žáků.

Graf 3.10 Střední odborné školy s výučním listem – žáci dle skupin oborů vzdělání
(pouze skupiny oborů s více než 1 000 žáků ve školním roce 2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

V počtu žáků vedla ve školních rocích 2019/20 i 2024/25 skupina oborů z oblasti **strojírenství a strojírenské výroby** (s 19 283 žáky ve školním roce 2019/20 a s 19 668 žáky ve školním roce 2024/25) a dále **gastronomie, hotelnictví a turismus** (se 14 118 žáky ve školním roce 2019/20 a 15 126 žáky ve školním roce 2024/25). Přitom všechny skupiny oborů zobrazené v grafu zaznamenaly za pět let nárůst počtu žáků. Pokud sledujeme nárůst v procentech, pak nejvýrazněji za posledních pět let vzrostl počet žáků v oborech **zdravotnických** (o 44,4 %), v oborech z oblasti **stavebnictví, geodézie a kartografie** (o 36,3 %), **elektrotechniky, telekomunikační a výpočetní techniky** (o 33,6 %) a **pedagogiky, učitelství a sociální péče** (o 30,2 %).

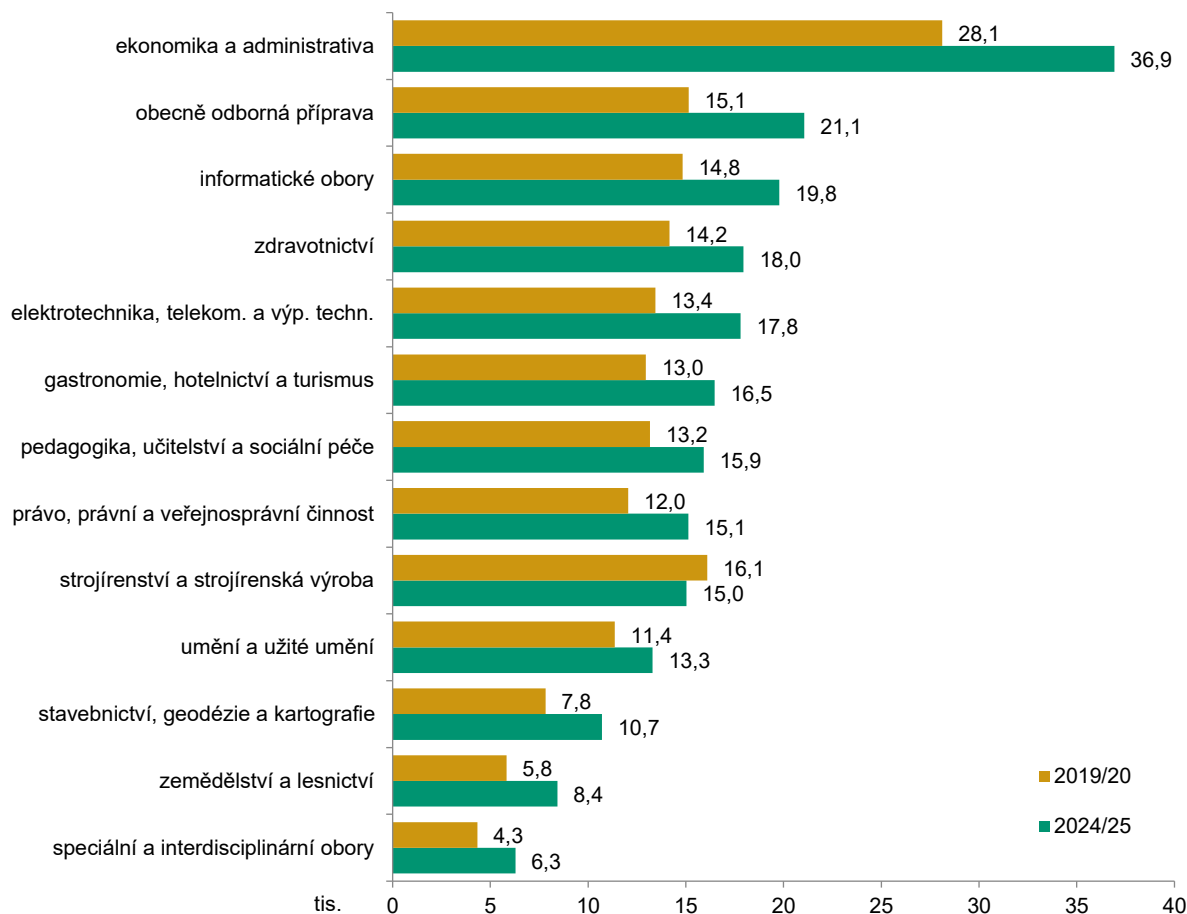
⁴ více o této klasifikaci viz zde: www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_kmenovych_oboru_vzdelani_kkov-

Graf č 3.11 dále zahrnuje obory **středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou** a porovnává počet žáků těchto oborů ve školních rocích 2019/20 a 2024/25 (uvedeno v tisících). Uvádí pouze skupiny oborů s více než pěti tisíci žáky ve školním roce 2024/25.

Ve školním roce 2024/25 se mezi pět nejnavštěvovanějších skupin oborů řadila ekonomika a administrativa (36 922 žáků), s velkým propadem pak obecně odborná příprava (21 065 žáků), infromatické obory (19 778 žáků), zdravotnictví (17 954 žáků) a elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (17 800 žáků).

Ze skupin oborů uvedených v grafu se oproti školnímu roku 2019/20 přitom v relativním vyjádření nejvíce navýšil počet žáků vzdělávajících se v oblasti zemědělství a lesnictví (o 44,6 %) a také speciálních a interdisciplinárních oborů (o 44,6 %), ve kterých se však vzdělával nejmenší počet žáků ze skupin oborů uvedených v grafu č. 3.11. Druhý nejvyšší relativní nárůst zaznamenaly obory z oblasti obecně odborné přípravy (o 39,1 %) a dále stavebnictví, geodézie a kartografie (36,9 %). Více než 30% byl též u skupin oborů z oblasti informatiky, elektrotechniky a telekomunikační a výpočetní techniky a ekonomiky a administrativy. Za pozornost stojí obory z oblasti strojírenství a strojírenské výroby, ve kterých počet žáků mezi školními roky 2017/18 a 2022/23 poklesl o 17,9 %, za poslední dva školní roky se však naopak celkem o 6,1 % zvýšil. Přesto však zůstávají skupinou oborů, ve které se jako v jediné ze skupin zobrazených v grafu č 3.11 byl počet žáků ve školním roce 2024/25 nižší než ve školním roce 2019/20 (o 6,6 %).

Graf 3.11 Střední odborné školy s maturitní zkouškou – žáci dle skupin oborů vzdělání
(pouze skupiny oborů s více než 5 000 žáky ve školním roce 2024/25)

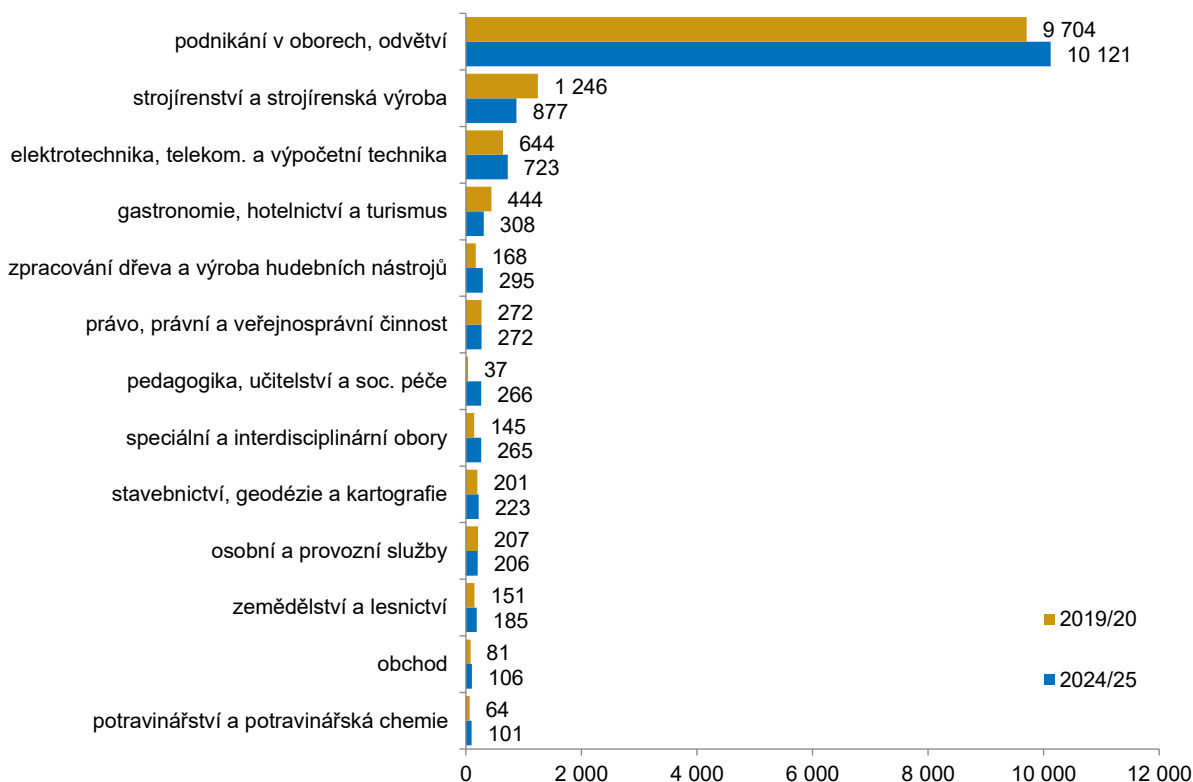
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Srovnáme-li nejnavštěvovanější obory vzdělávání s výučním listem a s maturitní zkouškou, lze si všimnout, že u obou se ve školním roce 2024/25 mezi pět nejčastěji navštěvovaných skupin oborů řadila elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (třetí, resp. pátá v žebříčku dle počtu žáků). Jinak se tyto dvě skupiny žáků v preferencích odlišují. Zatímco žáci v *učebních oborech* dávají přednost strojírenství (nejčastěji navštěvované obory), gastronomii a hotelnictví (druhé nejčastěji navštěvované), zemědělství a lesnictví

(čtvrté) a stavebnictví, geodézii a kartografii (páté), u žáků *středního odborného vzdělávání s maturitou* se gastronomie a hotelnictví řadí na šesté místo, strojírenství na deváté místo a ještě dále v žebříčku si stojí stavebnictví, geodézie a kartografie (11. místo) a zemědělství a lesnictví (12. místo). Mezi pěti nejčastěji studovanými je však mj. zdravotnictví, které zaujalo u žáků učebních oborů až desáté místo.

Graf č. 3.12 nakonec ukazuje počty žáků nástavbového studia dle jednotlivých skupin oborů vzdělání. Znázorňuje přitom pouze obory, ve kterých se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo více než 100 žáků.

Graf 3.12 Nástavbové studium – žáci dle skupin oborů vzdělání
(pouze skupiny oborů s více než 100 žáků ve školním roce 2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Jak je patrné, v obou sledovaných školních rocích se s velkým předstihem nejvíce žáků vzdělávalo ve skupinách oborů **podnikání v oborech, odvětví**⁵ (10 121 ve školním roce 2024/25). Již méně než tisíc žáků se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo v oborech strojírenství a strojírenská výroba, elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a gastronomie, hotelnictví a turismus. Ostatní skupiny oborů studovalo již méně než 300 žáků.

Podíváme-li se na vývoj za pět let, pak jsou v grafu výše skupiny oborů, u kterých došlo k **navýšení** počtu žáků nástavbového studia. Mezi ně patří zejména **pedagogika, učitelství a sociální péče** (počet žáků se zvýšil z 37 na 266, tedy více než sedmkrát), **speciální a interdisciplinární obory** (navýšení o 82,8 %), **zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů** (o 75,6 %), **potravinářství a potravinářská chemie** (o 57,8 %), **obchod** (o 30,9 %), **zemědělství a lesnictví** (o 22,5 %), **elektrotechnika a telekomunikační a výpočetní technika** (o 12,5 %), **stavebnictví, geodézie a kartografie** (o 10,9 %) a **podnikání v oborech, odvětví** (o 4,3 %). Ve skupině oborů **právo, právní a veřejnosprávní činnosti** byl počet žáků ve školním roce 2024/25 totožný se školním roce 2019/20, v ostatních skupinách oborů uvedených v grafu došlo za pět let naopak k **úbytku** počtu žáků, přičemž o více než o čtvrtinu poklesl počet žáků v oborech spadajících pod **strojírenství a strojírenskou výrobu** (o 29,6 %) a **gastronomii, hotelnictví a turismus** (30,6 %).

⁵ Zahnuje podnikání, administrativu, ekonomiku a management různých odvětví.

3.3 Žáci středních škol dle zdravotního postižení a integrace

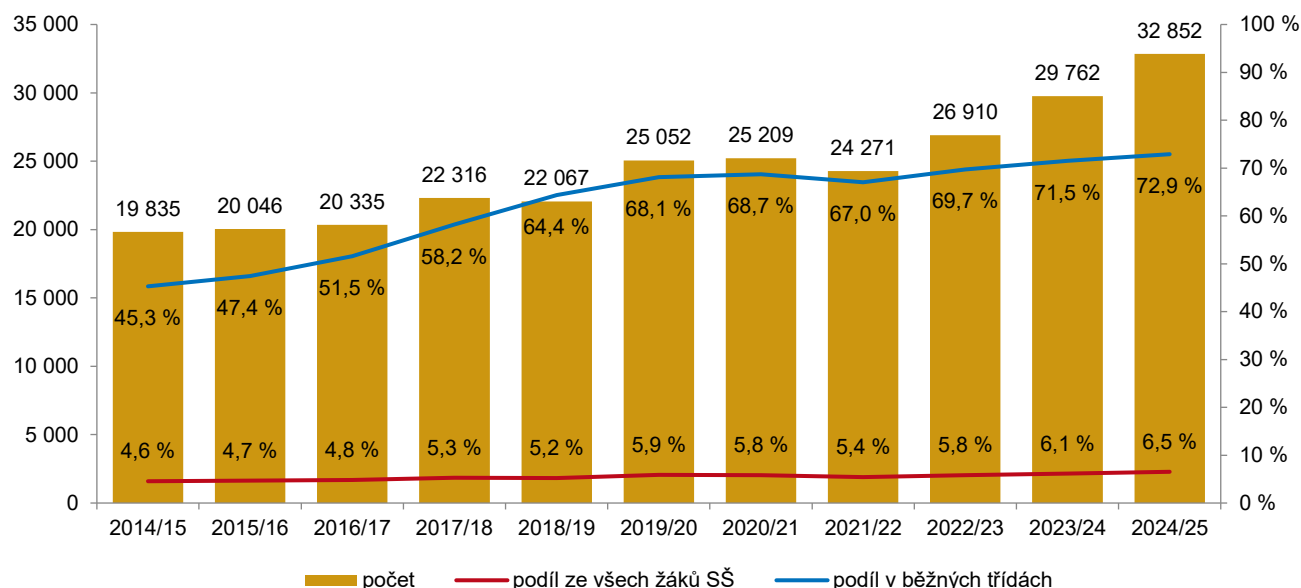
V oblasti vzdělávání se používá pojem „žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“. Tam se vedle žáků se zdravotním postižením řadí též žáci se zdravotním znevýhodněním (tj. zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a se sociálním znevýhodněním (často jimi bývají žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou či žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu) - viz § 16 školského zákona č. 561/2004 Sb. V této analýze se omezíme na žáky se zdravotním postižením.

Žáci se zdravotním postižením jsou žáci s postižením mentálním, sluchovým, se závažnými vadami řeči, s postižením tělesným, se závažnými vývojovými poruchami učení a chování a s poruchami autistického spektra, příp. žáci s více vadami⁶. Ti mohou být individuálně integrováni do běžných tříd, zařazeni do speciálních tříd na běžných školách, nebo navštěvovat školy zaměřené primárně na výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (tj. školy pouze se speciálními třídami).

Než přejdeme k prezentaci statistik, je dobré uvést, že sledování vývoje počtu žáků s (daným) postižením má svá úskalí. Ve sledovaném období mohlo kromě změn ve sledování statistik dojít ke změně diagnostiky onemocnění a zejména pak k rozšíření diagnostických kritérií, díky kterým lze přesněji a lépe žáky s postižením kategorizovat a poskytnout jim potřebnou podporu. Kromě toho se zvyšuje informovanost odborníků i laiků co se poruch autistického spektra a vývojových poruch týče a zvyšuje se tedy šance, že se žákovi určí diagnóza a nabídne podpora. Dle aktuálně nabízené podpory se také více či méně rodin rozhodne nechat dítě vyšetřit a určit či potvrdit diagnózu. To vše může vykazování žáků s postižením ovlivnit.

Mezi školními roky 2014/15 a 2024/25 přibýlo ve středních školách žáků s diagnostikovaným zdravotním postižením o 65,6 % (žáků středních škol celkem bylo ve školním roce 2024/25 o 15,5 % více než ve školním roce 2014/15). Celkově se za sledované období zvýšil podíl žáků s diagnostikovaným postižením ze všech žáků středních škol ze 4,6 % ve školním roce 2014/15 na 6,5 % ve školním roce 2024/25 – viz graf č. 3.13.

Graf 3.13 Střední školy – počet a podíl žáků se zdravotním postižením, integrace do běžných tříd

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

⁶ Za postižené více vadami se považuje dítě se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory.

Při porovnání se situací v základních školách lze konstatovat, že podíl žáků se zdravotním postižením byl ve školním roce 2024/25 v základních školách výrazně vyšší (12,9 % oproti 6,5 %). To může být ovlivněné skutečností, že základní vzdělávání je na rozdíl od středního povinné pro všechny děti bez rozdílu. Svou úlohu však mohou sehrát i případné rozdíly v nárocích na různé formy podpory na jednotlivých úrovních vzdělávání, příp. jejich kompetence a subjektivně vnímaná potřeba je využívat. V obou stupních vzdělávání se však za poslední tři roky podíl žáků s diagnostikovaným postižením zvýšil (u žáků základních škol z 11,6 % ve školním roce 2021/22 na 12,9 % ve školním roce 2024/25; u žáků středních škol z 5,4 % na 6,5 %).

Vedle toho se mezi školními roky 2014/15 a 2020/21 výrazně zvýšil podíl žáků se zdravotním postižením **integrováných do běžných tříd**, a sice ze 45,3 % na 68,7 %. Ve školním roce 2021/22 ovlivněném pandemií onemocnění covid-19 došlo k mírnému poklesu na 67,0 %, poté však znovu rostl a ve školním roce 2024/25 již činil 72,9 %, což je za uplynulých 10 let nejvyšší podíl. Obdobný vývoj zaznamenaly i základní školy, v mateřských školách byl podíl integrovaných dětí s postižením v čase trvale rostoucí (tj. bez přerušení).

Zároveň lze říci, že v **soukromých** středních školách byl ve školním roce 2024/25 podíl žáků s postižením nižší (6,2 %) než ve školách **veřejných** (6,6 %) a zejména **církevních** (7,4 %).

Připomeňme pro srovnání, že ve školním roce 2024/25 byl podíl žáků *základních škol* se zdravotním postižením ve školách veřejného zřizovatele naopak nižší (12,8 %) než ve školách zřizovatele soukromého (14,6 %), i zde však nejvyššího podílu dosáhly školy církevní (23,7 %). Podíl dětí se zdravotním postižením v *mateřských školách* veřejného a soukromého zřizovatele byl oproti tomu téměř shodný (4,0 %, resp. 3,9 %) a opět nižší než ve školách zřizovatele církevního (8,4 %).

Podíl žáků středních škol s postižením integrováných do běžných tříd byl ve školním roce 2024/25 u veřejného zřizovatele 73,4 %, u soukromého 69,8 % a u církevního 75,8 %.

Tabulka č. 3.2 uvádí kromě celkového počtu žáků středních škol s diagnostikovaným postižením ve školních rocích 2014/15, 2019/20 a 2024/25 i podíl žáků s různými druhy postižení z tohoto celku.

Tab. 3.2 Střední školy - podíl zastoupení jednotlivých druhů postižení na celkovém počtu postižených žáků, podíl dívek s postižením

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

	2014/15			2019/20			2024/25		
	celkem		z toho dívky ¹⁾	celkem		z toho dívky ¹⁾	celkem		z toho dívky ¹⁾
počet žáků s postižením	19 835	100%	37,2%	25 052	100%	36,0%	32 852	100%	37,5%
<i>dle druhu postižení:</i>	<i>v tom:</i>			<i>v tom:</i>			<i>v tom:</i>		
se závažnými vývojovými poruchami učení	8 456	42,6%	32,7%	12 770	51,0%	33,2%	16 550	50,4%	36,9%
mentálně postižení	7 349	37,1%	42,8%	4 829	19,3%	47,6%	4 512	13,7%	48,3%
se závažnými vývojovými poruchami chování	567	2,9%	32,1%	1 874	7,5%	29,7%	3 921	11,9%	36,0%
s poruchami autistického spektra	646	3,3%	16,3%	1 079	4,3%	15,2%	1 863	5,7%	18,6%
se závažnými vadami řeči	139	0,7%	33,8%	587	2,3%	29,0%	1 327	4,0%	30,5%
tělesně postižení	623	3,1%	43,3%	534	2,1%	44,9%	561	1,7%	49,4%
sluchově postižení	505	2,5%	46,1%	448	1,8%	46,0%	506	1,5%	49,2%
zrakově postižení	266	1,3%	40,2%	299	1,2%	45,2%	361	1,1%	47,6%
postižení více vadami ²⁾	1 284	6,5%	40,8%	2 632	10,5%	38,2%	3 251	9,9%	35,7%

¹⁾ podíl dívek z celkového počtu žáků s postižením a ze žáků s jednotlivými druhy postižení

²⁾ za postiženého více vadami považujeme žáka se dvěma nebo více druhy postižení, ze kterých by každé opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory

Jak je patrné, ve školním roce 2024/25 zaujímali žáci s **vývojovými poruchami učení** polovinu všech žáků s postižením (50,4 %). Oproti školnímu roku 2014/15 se jedná o vyšší podíl a absolutní počet těchto žáků se za posledních 10 let téměř zdvojnásobil. K výrazně vyššímu nárůstu došlo v počtu a podílu žáků s **vývojovými poruchami chování**. Ve školním roce 2014/15 bylo ve středních školách zaznamenáno jen 2,9 % žáků s diagnostikovanou závažnou poruchou chování ze všech žáků s postižením, ve školním roce 2024/25 jich však byla již téměř osmina (11,9 %). Naopak, zatímco podíl žáků s **mentálním postižením** ze všech žáků s postižením byl ve školním roce 2014/15 více než třetinový (37,1 %), ve školním roce 2024/25 to již byl jen 13,7% (zde mohla sehrát roli změna metodiky). Vedle žáků se závažnými vývojovými poruchami se za posledních 10 let zvýšil podíl, jaký ze žáků s postižením tvoří žáci s diagnostikovanou **poruchou autistického spektra** (ze 3,3 % na 5,7 %) a **se závažnými vadami řeči** (z 0,7 % na 4,0 %).

Nutno poznamenat, že vlivem metodických změn souvisejících s přijetím „inkluzivní novely“ školského zákona roku 2016 je statistika vykazovaných zdravotních postižení či znevýhodnění od roku 2016/17 hůře srovnatelná se staršími údaji.

V tabulce č. 3.2 výše je také uveden **podíl dívek ze všech žáků středních škol se zdravotním postižením** ve školních rocích 2014/15, 2019/20 a 2024/25 a dále podíl dívek ze žáků s postižením konkrétního druhu. Zde je patrné, že častěji než dívky mívají potvrzenou diagnózu chlapci. Ti tvořili 62,8 % všech postižených ve školním roce 2014/15 a 62,5 % všech postižených ve školním roce 2024/25. Výrazné rozdíly mezi chlapci a dívkami jsou přitom zejména v četnosti postižení poruchami autistického spektra (ve školním roce 2024/25 tvořily dívky jen 18,6 % takto postižených), v četnosti závažných vývojových poruch chování (s 36,0% podílem dívek), závažných vad řeči (s 30,5% podílem dívek), a závažných vývojových poruch učení (s 36,9% podílem dívek). Oproti tomu mezi žáky s mentálním, sluchovým, zrakovým a tělesným postižením byl ve středních školách podíl dívek a chlapců poměrně vyrovnaný.⁷

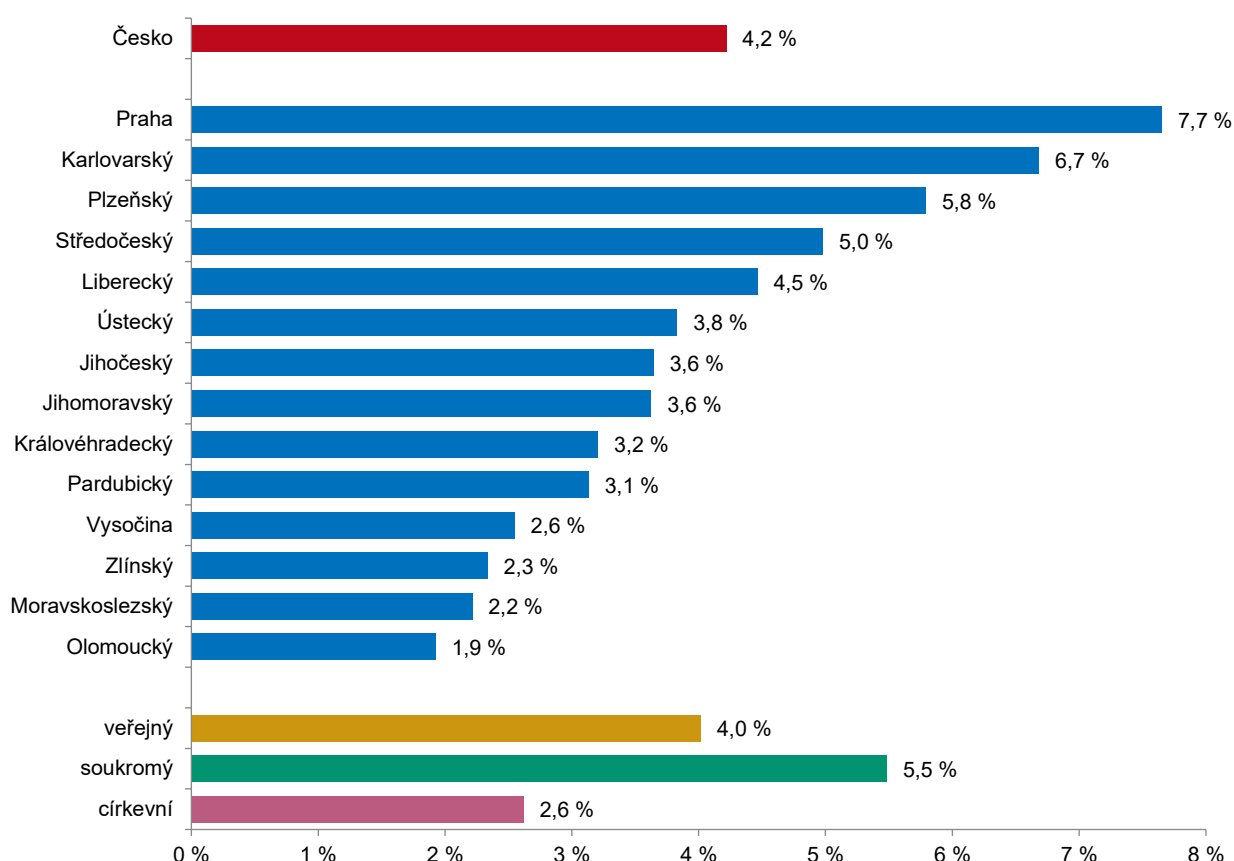
3.4 Žáci středních škol dle státní příslušnosti

Mezi žáky s cizím státním občanstvím se nezapočítávají žáci s českou a jinou státní příslušností – každý žák je veden jen pod jednou státní příslušností.

Do středních škol docházelo ve školním roce 2024/25 celkem 21 227 žáků s jiným než českým státním občanstvím, což je 4,2 % ze všech žáků středních škol a zároveň nejvyšší podíl za uplynulých deset let - v předešlých devíti letech se tento podíl postupně zvyšoval ze 2,0 % ve školním roce 2014/15 na 3,5 % ve školním roce 2023/24. Absolutní počet žáků cizí státní příslušnosti na středních školách se za 10 let zvýšil 2,4krát. K největšímu nárůstu (o 40,5 %) došlo mezi školními roky 2021/22 a 2022/23, a to z důvodu, že k 30. 9. 2022 byli mezi žáky poprvé zahrnuti děti uprchlíků z Ukrajiny. Již o poznání nižší, přesto však zřetelně výraznější než v letech před ruskou invazí na Ukrajinu, bylo navýšení počtu cizinců mezi školními roky 2022/23 a 2023/24 (o 21,6 %) a 2023/24 a 2024/25 (23,5 %).

Ze všech krajů byl podíl cizinců mezi žáky tradičně nejvyšší v Praze (7,7 %), dále v kraji Karlovarském (6,7 %) a Plzeňském (5,8 %). Naopak v kraji Olomouckém, Moravskoslezském, Zlínském a na Vysočině dosahoval podíl cizinců nejnižších hodnot (méně než 3 %) - viz graf č. 3.14. Ten samý graf také ukazuje, že ve středních školách veřejného zřizovatele byl nižší podíl žáků cizí státní příslušnosti (4,0 %) než ve středních školách zřizovatele soukromého (5,5 %). Ještě nižší podíl žáků cizí státní příslušnosti však zaznamenaly školy s církevním zřizovatelem (2,6 %).

⁷ Pro více informací viz tabulkovou část této publikace.

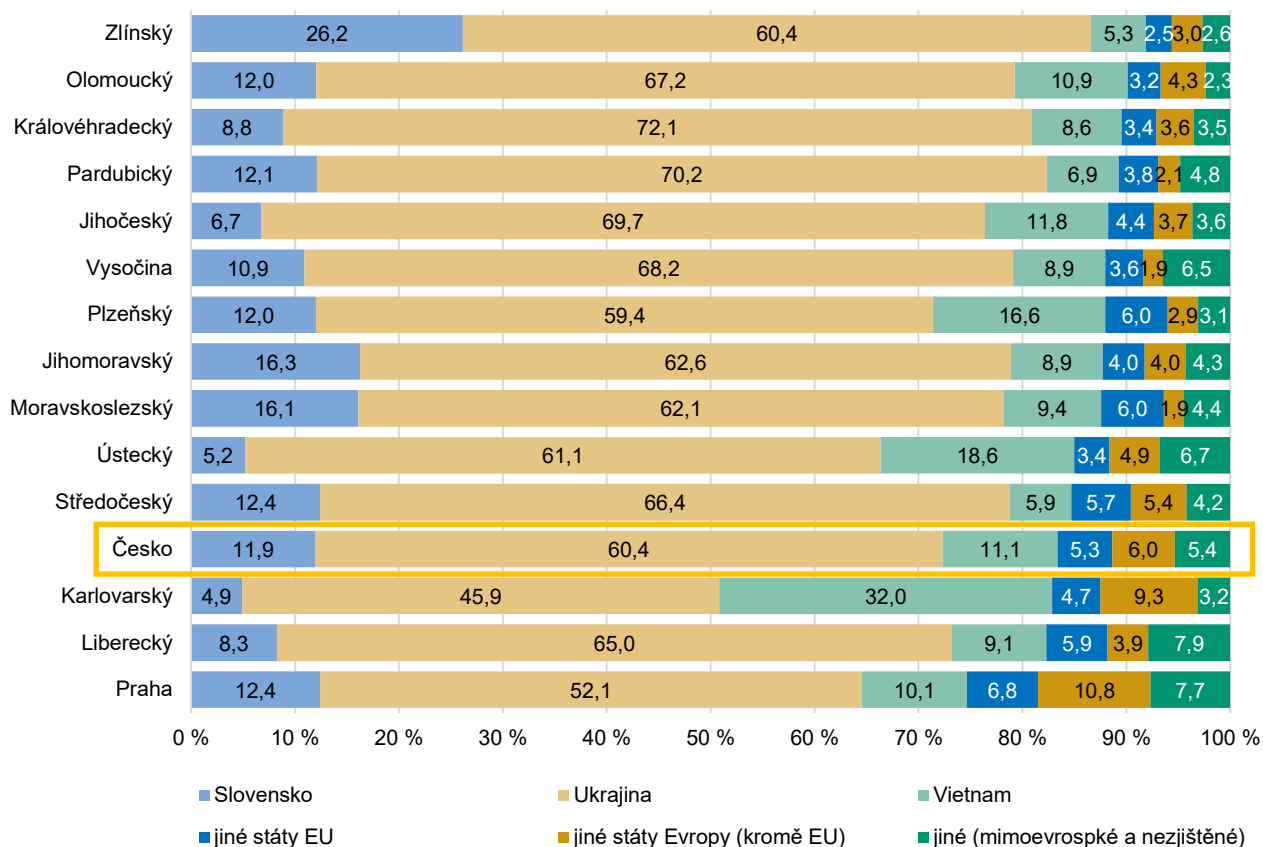
Graf 3.14 Střední školy - podíl žáků s cizí státní příslušností celkem, dle kraje a dle zřizovatele (2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Země původu cizinců vzdělávajících se na středních školách v ČR ve školním roce 2024/25 lze rozdělit na státy EU (17,2 % cizinců), ostatní evropské státy (66,4 % cizinců) a ostatní státy světa, příp. nezjištěná občanství (16,4 %). Každé z této skupiny přitom dominuje jeden stát. **Ze států EU** je to Slovensko, 69,4 % žáků cizinců původem z EU tvořili právě Slováci. **Ze států Evropy, které nejsou v EU**, silně převažuje Ukrajina, 91,0 % žáků cizinců původem z Evropy mimo EU tvořili Ukrajinci. **Ze států mimo Evropu** je zase nejčteněji zastoupený Vietnam, dvě třetiny žáků z mimoevropských zemí tvořili Vietnamci (67,4 %).

Graf č. 3.15 níže ukazuje toto rozložení celkem a také v dělení na jednotlivé kraje. Ty jsou řazené dle podílu, jaký tvořili ve školním roce 2024/25 cizinci původem ze Slovenska, Ukrajiny či Vietnamu ze všech cizinců vzdělávajících se na středních školách v Česku. Tato **tři občanství** mělo v České republice celkem 83,4 % ze žáků středních škol cizí státní příslušnosti (ještě v září 2021, tj. před propuknutím války na Ukrajině, to bylo 69,1 %). Přitom ve Zlínském kraji tvořili žáci těchto tří občanství 91,9 % všech cizinců ve středních školách a podobné hodnoty dosáhli kraj Olomoucký (90,1 %), Královéhradecký (89,5 %) a Pardubický (89,3 %). Naopak jednoznačně nejnižší a menší podíl, než je celorepublikový průměr, byl zaznamenán mezi žáky vzdělávajícími se v Praze (74,7 %).

Pokud se jedná o žáky **slovenské státní příslušnosti**, tvořili mezi všemi žáky cizí státní příslušnosti jednoznačně nejvyšší podíl v kraji Zlínském (26,2 % oproti 16% a nižšímu podílu u ostatních krajů) a nejmenší naopak v kraji Karlovarském (4,9 %) a Ústeckém (5,2 %). V kraji Karlovarském zas mezi cizinci tvořili oproti jiným krajům výraznější podíl **Vietnamci** (32,0 % oproti méně než 20% podílu v ostatních krajích). Nejmenší podíl ze všech cizinců pak Vietnamci představovali v kraji Zlínském (5,3 %). Pokud se jedná o **Ukrajince**, po začlenění mnohých dětí ukrajinských uprchlíků do českých středních škol tvořili nejvyšší podíl mezi žáky cizí státní příslušnosti v kraji Královéhradeckém (72,1 %) a nejmenší v kraji Karlovarském (45,9 % - v ostatních krajích tvořil více než polovinu všech cizinců).

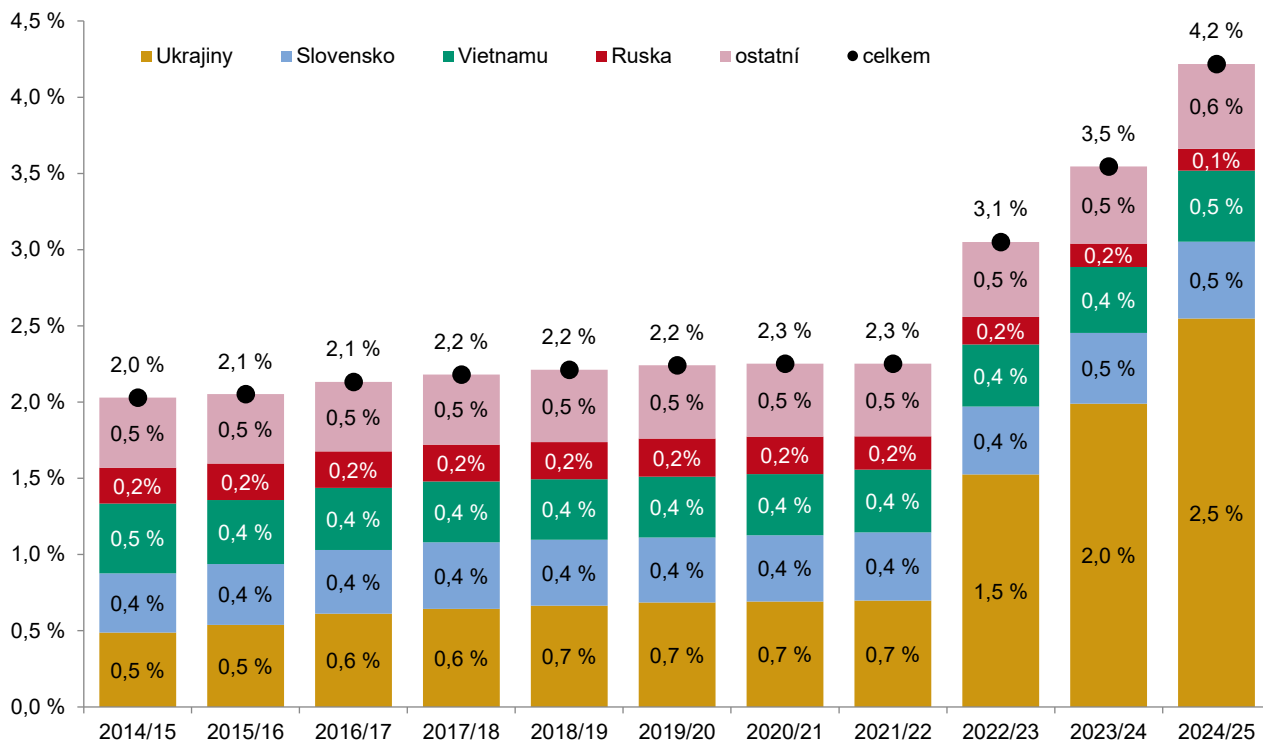
Graf 3.15 Střední školy – rozložení žáků-cizinců dle země původu celkem a v dělení na kraje (2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Odhlédneme-li od relativních ukazatelů, pak byl ze všech krajů **nejvyšší počet** Slováků, Vietnamců i Ukrajinců na středních školách v **Praze** (761, resp. 621, resp. 3 194 žáků). Ze všech středoškoláků slovenské státní příslušnosti se jich na středních školách v Praze vzdělávalo 30,1 %, z žáků ukrajinské státní příslušnosti 24,9 % a ze žáků vietnamské státní příslušnosti 26,5 %. Ze žáků ruské státní příslušnosti se jich pak v Praze vzdělávaly více než tři pětiny (62,3 %). Naopak **nejmenší počet** ukrajinských a slovenských žáků základních škol byl v kraji Karlovarském (364, resp. 39), nejméně žáků vietnamské státní příslušnosti bylo v kraji Zlínském (34) a nejméně žáků z Ruska pak v kraji Pardubickém (pouze tři).

Pokud se jedná o **vývoj v čase**, mezi školními roky 2014/15 a 2024/25 se zvýšil podíl žáků cizí státní příslušnosti ze všech žáků na středních školách z 2,0 % na 4,2 %. Ještě ve školním roce 2021/22 přitom dosahoval hodnoty 2,3 % - viz graf č. 3.16. Kromě celkového podílu žáků cizí státní příslušnosti znázorňuje graf také **podíl žáků původem ze Slovenska, Ukrajiny Vietnamu a Ruska**. Mezi školními roky 2016/17 a 2021/22 tvořili tito žáci v čase stabilně cca 79 % všech cizinců na středních školách. Ve školním roce 2022/23 tento podíl poprvé přesáhl hranici čtyř pětina a činil 83,9 %, a do školního roku 2024/25 se dále zvýšil na 86,8 %. Přitom počet cizinců původem z Ukrajiny v uplynulých deseti letech soustavně rostl. Ve školním roce 2022/23 se oproti předchozímu zvýšil 2,3krát a za další dva roky vzrostl o 81,6 %. V posledním uplynulém roce byl tak 6krát vyšší než ve školním roce 2014/15.

Jak ukazuje graf č. 3.16, zejména v posledních třech letech rostl prudce i podíl žáků s ukrajinským státním občanstvím **ze všech žáků středních škol**. V porovnání s tím lze říci, že podíl žáků původem ze Slovenska, Vietnamu, Ruska i ostatních zemí byl v čase poměrně stabilní. V posledním sledovaném roce se pouze meziročně zvýšil podíl žáků vietnamské státní příslušnosti ze všech žáků středních škol z 0,4 % na 0,5 % a počet žáků z ostatních zemí z 0,5 % na 0,6 %. Naopak se meziročně snížil podíl žáků z Ruské federace z 0,2 % na 0,1 %. V absolutním vyjádření žáků ze Slovenska i Vietnamu mezi posledními dvěma sledovanými školními roky přibýlo o cca osminu, naopak žáků z Ruska o 2,3 % ubylo.

Graf 3.16 Střední školy - vývoj podílu žáků cizí státní příslušnosti v čase (2014/15 až 2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Absolutní počty žáků středních škol cizí státní příslušnosti ve školním roce 2024/25 uvádí tabulka č. 3.3, ve které je výčet zemí, které jsou původem více než 100 žáků středních škol. Jak je patrné, z cizinců tvořili ve školním roce 2024/25 nejvyšší podíl žáci s ukrajinskou státní příslušností (60,4 %) a dále se slovenskou (11,9 %) a vietnamskou (11,1 %). Podíl žáků cizinců původem z Ruska tvořil dále 3,4 %. Ostatní země zaujímaly 0,5 % až 1,3 % z celkového počtu cizinců.

Tabulka 3.3 Střední školy – počet žáků cizí státní příslušnosti dle státního občanství, 2024/25 (k 30. 9.)
(pouze státy, které jsou původem více než 100 žáků)

země původu	počet žáků	podíl ze všech žáků cizí státní příslušnosti
Ukrajina	12 825	60,4%
Slovensko	2 529	11,9%
Vietnam	2 346	11,1%
Rusko	727	3,4%
Mongolsko	281	1,3%
Rumunsko	258	1,2%
Bulharsko	225	1,1%
Moldavsko	198	0,9%
Polsko	188	0,9%
Maďarsko	177	0,8%
Čína	167	0,8%
Bělorusko	133	0,6%
Kazachstán	105	0,5%

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT